

Yashil

IQTISODIYOT
TARAQQIYOT
va

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 6

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'sratish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 420 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-iyunda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinnbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinnbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxridinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori

Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lif muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUpfessori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Uteyev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokururaturasi boshqarma boshlig'i o'rinnbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokururaturasi IJQKD boshlig'i

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Musayeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori

Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinnbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi

Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Ali Konak (Али Күнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya

Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,
Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan
Buzrukhanov Sarvar Khan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan
Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation
Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute
Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE
Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE
Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University
Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan
Ochilov Farkhad, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan
Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE
Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute
Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia
Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction
Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA
Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA
Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey
Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokururaturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Oliy ta'lif islohotlarida – muhandislik maktablarini institutsional rivojlantirish asoslari	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Xufiyona iqtisodiyot mamlakatimiz rivojiga to'siq bo'lmoqda	20
Muxiddin Kalonov	
"Yashil" iqtisodiyotni moliyalashtirish amaliyotini takomillashtirish	24
Muhammadiyeva Maftuna	
Oliy ta'lif tizimidagi islohotlarda innovatsion yechimlarning zarurati	27
Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishda ish beruvchilar va yonlanuvchilar o'rtaidagi iqtisodiy munosabatlarni aniq sotsiologik baholash.....	31
Dustmurodov Orifjon Ismatillovich	
Перспективы развития средств размещений в экологическом туризме на охраняемых природных территориях Узбекистана	40
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Bank kartalari orqali ko'rsatilayotgan xizmatlari bozorining rivojlanish borasidagi asosiy tendensiyalari va muammolari	49
Toiyirov Yunus Alamovich	
Kichik biznes subyektlarida innovatsionraqabatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish orqali import o'rnini bosish strategiyasini shakllantirish istiqbollari.....	55
Rustamov Alisher Raxmataliyevich	
Nodavlat umumiy o'rta ta'lif maktabning faoliyati samaradorligini aniqlashda innovatsion usullardan foydalanish.....	62
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna	
Tijorat banklarida bank risklarini boshqarishning strategik ahamiyati.....	67
Altibayev Xudayberdi Kuvandikovich	
Klaster iqtisodiy subyekt sifatida: mohiyati va tasnifi.....	71
Usmonov Sharofiddin Pazltdinovich	
Tijorat banklari tomonidan yoshlar tadbirkorlik faoliyatini kreditlashning nazariy-uslubiy jihatlari.....	76
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
Oliy ta'lif muassasalari xalqaro tasnifi: nazariya va tendensiya.....	81
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
Iqtisodiyot transformatsiyasi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar moliyaviy resurslarini boshqarishda metodologik yondashuvlar va ilmiy qarashlar	86
Jivanova Nargiza Esanboevna	
Davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini samarali tashkil etish mezonlari va omillari.....	93
Z. Abdikarimova, S. Madaminov	
Savdo korxonalari boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....	97
Q. J. Mirzayev, Sh. M. Islomov	
Sociological Assessment of Migration Processes	102
Gulmurodov Kamoliddin Abdukodir ugli	
Current issues of business management in the context of digitalization of the economy	112
Safarov Bakhtiyor Djurakulovich, Kadirova Zulhumor Namazovna, Dadabaev Kuchkor Abdullaevich	
Методические основы маркетинговых стратегий акционерных обществ.....	118
Эркинов Шахзод Баходир ўғли	

Insurance Mechanisms in Foreign Trade: Mitigating Risk and Facilitating Global Commerce	125
Abirkulova Sohibjamol	
Improving the Conceptual Framework for Modernizing the Tax System (Using the Example of Uzbekistan).....	130
Bakhrom Nomazov	
Ayollarning inson kapitalini rivojlantirishda kraufdanding platformasining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	136
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Evaluating the Environmental Sustainability of Uzbek Firms in the Green Economy.....	142
Nurbek Xalimjonov Ulugbek ugli	
O'zbekiston iqtisodiyotini innovatsion rivojlanishida inson kapitalining roli	148
Eshmirzayev Faruddin Ilhomjonovich, Salimova Zaxro Sobirjon qizi	
Agrokластерларда асосија виситаларни модернизациялаш ва та'мirlash xarajatlarini tahlil qilish	155
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich, Mirzayev Behzod Abdug'ofur o'g'li, Narzullayev Nodirbek Aziz o'g'li	
Improving the Practice of Increasing the Effectiveness of Managing Innovation Processes in Commercial Banks	160
Juraev K. T.	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanish	164
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish va yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda soliqlarning roli va ahamiyati.....	169
Madraximov Baxtiyorjon Ortiqboy o'g'li, Rizayev Xabib Abduraufovich, Namazov Sa'dulla Namozovich	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tishning joriy holati tahlili.....	175
Rahmatullayeva Dilbar Olimovna	
Buxoro viloyatida savdo xizmatlari raqobatbardoshligini baholash uslubiyatini takomillashtirish..	181
Raxmatov Akmal Anvar o'g'li	
The Contribution of Transport in the Development of Tourism Industry (Case Study: Uzbekistan).....	187
Rofeeva Rukhshona Shavkatovna	
Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar	192
Qurbanbayev Shuhrat Bakberganovich	
Improving the Effective use of Funds From Taxes and Fees in Kashkadarya Region	196
Shakhzod Zokhidov	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida sanoat korxonalarida iqtisodiy salohiyatni boshqarish	202
Kadirova Shaxnoza Ilhomovna	
Yangi O'zbekiston oliv ta'lif muassasalarida kadrlar tayyorlash masalalari.....	207
Usmonov Baxodir Suvonqulovich	
Temir yo'l transportida innovatsion faoliyatni rivojlantirish yo'llari	211
Nasimov Shavkat Vasiyevich	
O'zbekistonda banklararo raqobat.....	219
Zunnunova Xulkar Muxtorovna	
O'zbekistonning xalqaro moliya tizimiga integratsiyasini ta'minlashni takomillashtirish	225
Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna, Kuchkarov Sanjar Baxtiyarovich	
Respublikamizda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari	229
Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov	
Iqtisodiy xavfsizlik tushunchasining mohiyati.....	233
Aripov Oybek Abdullayevich, Madiyorov Shavkatbek Muxtarovich	

Aksiyadorlik jamiyatlarida konsolidatsiyalashgan moliyaviy holat to'g'risida hisobot tuzishning bosqichlari.....	237
Eshonqulov Azamat Abdiraximovich	
Davlat moliyaviy nazoratining turlari va shakllari.....	241
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
Tog' turizmini rivojlantirish manfaatlari yo'lida investitsiya resurslarini to'plash mexanizmlarini ishlab chiqish samaralari.....	245
Xidirov Alimardon Dagarovich	
The Main Role of the Teacher While Managing the Classroom and Some Aspects of Teaching English	248
Nilufar Turdiyeva	
Davlat xususiy sherikchilik faoliyatining menejment funksiyalari tizimida muvofiqlashtirishning ahamiyati	252
Suleymanov Farrux Raximjon o'g'li	
Qishloq xo'jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o'zgarishlar dinamikasi	256
G. Sh. Qo'idosheva, A. J. Toshboyev	
Логистика в Азии: опыт и перспективы оптимизации	260
Каюмова Паризода	
Temir yo'l transportida yo'lovchi tashish imkoniyatlarini oshirishning zamonaviy yondoshuvlari... G. I. Abdulxamidova	266
Повышение эффективности использования местных налогов и сборов в Кашкадарье: международная перспектива	272
Shahzad Zokhidov	
Financial and Credit Support for Investment and Innovative Developing Activities of a Tourist Enterprise	275
Rozokov Mukhammadaziz Mansurovich	
Роль контроля качества по хранению и переработке зерна в обеспечении продовольственной безопасности Республики Узбекистан	282
Холбекова Дилобар Расулжон кизи	
O'zbekistonda mahalla boshqaruvi tizimi faoliyatini takomillashtirish masalalari.....	289
Gafurov Ubaydullo Vaxabovich	
Kichik biznes va tadbirkorlik sharoitida oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishning xorijiy tajribasi	296
Dilnoza Meyliyeva	
Cross Cultural Preoblems in International Business Negotiations	301
Xoldarova Fariza Tuxtabayevna	
Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribani qo'llash	304
Haydarova Shoxista	
Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari	310
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarini takomillashtirish	315
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna	
Spin korxonalar – texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida	320
O'rinnov Dilshodjon Axmadjonovich	
Mintaqalarda makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni takomillashtirish strategiyasi	324
Xolbekova Feruza Rasulovna	

Iqtisodiy o'sish va aholi daromadlari o'rtasidagi bog'liqlikning nazariy asoslari.....	329
Hasanova Nigora Hasan qizi	
Современное состояние маркетинга на рынке ценных бумаг Республики Узбекистан.....	334
Юлдашев Жамшид Абрарович	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik asosidagi investitsion loyihalarni moliyalashtirish	340
S. A. Karabayev	
Axborot telekommunikatsiya tarmog'i korxonalarida korporativ boshqaruv samaradorligi	334
Temirov Anvarxon Abdulazizxonovich	
Qishloq xo'jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o'zgarishlar dinamikasi	347
G.SH.Qo'idosheva ¹ , A.J.Toshboyev ²	
Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribani qo'llash	351
Haydarova Shoxista	
Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari	
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	357
Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarini takomillashtirish	362
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna	
Spin korxonalar - texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida	367
O'rinoval Dilshodjon Axmadjonovich	
Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar	371
Qurbanbayev Shuhrat Bakberganovich	
Mahalla institutini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning institusional tahlili.....	375
Bahriiddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
O'zbekistonda investitsion faoliyat, uni moliyalashtirishning zamonaviy ko'lamlari	380
va o'ziga xos xususiyatlari	
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Husenov Muhriddin Bahriiddinovich	
Xalqaro moliya institutlari faoliyatining davlatlar rivojlanishiga ta'siri (Yevropa Tarraqiyot va Tiklanish banki misolida).....	384
Muxtorov Jahongir Muxtor o'g'li	
Davlat sektorida buxgalteriya hisobining xalqaro standartlariga muvofiq daromadlar hisobini tashkil etish	390
Meliboyev Akmal G'aybullayevich	
Qurilish materiallari ishlab chiqarish quvvatlari va asosiy ishlab chiqarish fondlarining t uzilishi hamda hajmi	394
Muxtaras Karimova Isroiljon qizi	
Ayollar tadbirkorligi nazariyasining takomillashuvi xususida.....	398
Sharofiddinova Gulnoza Ilhomjonovna	
O'zbekistonda soliq ma'murchiligidagi joriy etilgan soliqlarni undirish mexanizmini takomillashtirish masalalari	403
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
Soliq majburiyatlari ijrosini takomillashtirish yo'llari.....	408
Mirzaaliyeva Gulchehra Abduvali qizi	
Cравнительное исследование финансовой отчетности, подготовленной в соответствии с МСФО и НСБУ.....	413
Эргашева Шахло Тургунновна	

AYOLLAR TADBIRKORLIGI NAZARIYASINING TAKOMILLASHUVI XUSUSIDA

UDK 334.01

Sharofiddinova Gulnoza Ilxomjonovna

Namangan muhandislik-qurilish instituti tayanch doktorant

Annotatsiya: Maqolada ayollar tadbirkorligi nazariyasining rivojlanib borishiga yo'naltirilgan fikr-muloahzalar mavjud. Unda ayollar tadbirkorligining nazariy jihatdan rivojlanish tendensiyalari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: ayollar tadbirkorligi nazariysi, ayollar tadbirkorligi, kichik biznes, tadbirkorlik, rahbar ayol.

Abstract: The article contains comments on the development of the theory of women's entrepreneurship. The theoretical trends in the development of women's entrepreneurship are revealed.

Key words: theory of women's entrepreneurship, women's entrepreneurship, small business, entrepreneurship, woman leader.

Аннотация: В статье содержатся комментарии по развитию теории женского предпринимательства. Раскрываются теоретические тенденции развития женского предпринимательства.

Ключевые слова: теория женского предпринимательства, женское предпринимательство, малый бизнес, предпринимательство, женщина-лидер.

KIRISH

Bugungi kunda ayollar tadbirkorligiga e'tibor tobora ortib bormoqda. Shu bois ayollar tadbirkorligini o'rganishga bag'ishlangan ilmiy manbalardan ma'lum bo'limoqdaki, bunday tadbirkorlik turi ham yangilikni joriy etish, tavakkalchilik, moddiy manfaatdorlikka intilish kabi omillarni o'z ichiga qamrab olgan. Shuningdek, har bir millat ayollari faoliyatidan kelib chiqib o'ziga xos xislatlar shakllanib borganligini ham alohida qayd etish kerak.

Ayniqsa o'zbek millatiga xos ayollar tadbirkorligida or-nomush, andisha, uyat, ibo-hayo kabi insonga xos xislatlar kuchliroq shakllangan. Iffatli va viqorli bo'lish ham o'zbek ayollarining o'ziga xos fazilatlaridandir. Shu bilan bir qatorda, o'zbek ayollarining aql-zakovatidagi zukkolik, o'ziga xos topqirlik va aliyjanoblik xislatlari nafaqat tadbirkorlik sohasida, balki jamiyatning rivojlanishi yo'lida ham muhim o'rinn tutadi. Masalan, Alisher Navoiyning "Nasoyimul-muhabbat min shamoyimul-futuvvat" asari muqaddima va 770 ta shayx hayoti va faoliyatiga bag'ishlangan bo'lib, bu asarda 35 ta avliyo ayollarning hayoti va faoliyati to'g'risida ham fikr bildirilgan¹.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARI

XX asrda Algada X. tomonidan iqtisodiy adabiyotga "ayol tadbirkor" tushunchasi kiritildi. Uning fikriga ko'ra, ayol tadbirkor bozor imkoniyatlarni to'liq anglay oladigan shaxs bo'lib, u yuqori foyda olish maqsadida ushbu imkoniyatlardan tadbirkorlik bilan foydalanadi. Bu esa, o'z navbatida, tadbirkorlik bozordagi mavjud talab va taklif o'rtasidagi muvozanatdan kelib chiqqan holda ish tutish zarurligiga ishora qiladi.

Rossiyalik iqtisodchi A. V. Babayevaning aytishicha, hozirgi paytda, bir tomonidan, tadbirkor ayollarga nisbatan munosabatlarda o'zgarishlar yuz berayotgan bo'lsa, ikkinchi tomonidan, ular juda sekin sodir bo'limoqda va natijada ayollar yuqori professional faoliyat doirasidan chetlashtirilmoqda. Ayollarning kasbiy sohada ularga to'sqinlik qiladigan (xalaqit beradigan) shaxsiy fazilatlari ham bor: achinish, punktuallikning yetishmasligi, emot-

¹ Кудратов З. Алишер Навоий асарларида буюклар сиймоси <https://fitrat.uz/alisher-navoij-asarlarida-buyuklar-sijmosi>.

sionallik (hissiyotga berilish), ishonuvchanlik, hamma uchun yaxshi ish qilish istagi².

Iqtisodchi A.S. Abritalina ayollarning ish o'rinnari yaratish, iqtisodiy o'sish va boylik to'plash borasidagi milliy iqtisodiyotga qo'shgan hissasi nihoyatda qimmatli hisoblanishi va ayni paytda bunga unchalik shubha yo'qligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, ayollar tadbirkorligi yuqori darajada bo'lgan mamlakatlar moliyaviy inqirozlarga kamroq moyil bo'lib, iqtisodiy pasayishlarni boshdan kechirish ehtimoli kamroq³.

Bozor iqtisodiyotiga o'tgan MDH tarkibidagi davlatlarda esa ayollar tadbirkorligi endigina rivojlanib, 32 yillikdan oshiqroq tajribani boshdan kechirmoqda. Shuning uchun ularning iqtisodiy faoliyatlarini ko'proq endigina rivojlanayotgan bosqichlarni qamragan bo'lib, muayyan darajadagi qiyinchiliklar bilan yuksalib bormoqda. Shu bilan birga, o'ziga xos xususiyatlar kasb etmoqda.

Xususan, Yu. Malishevskayaning fikrlariga ko'ra, ayollar orasida tadbirkorlarning quyidagi o'ziga xos xususiyatlari bor:

ularning yoshi asosan 25 yoshdan 50 yoshgacha;

ayollar erkaklarga qaraganda, o'z mehnatlari natijalari uchun ko'proq mas'uliyat bilan qarashadi;

ayol tadbirkorlar asosan ayollarga yo'naltirilgan sohalarda ishtirot etadir⁴.

Ko'rinib turibdiki, ayollardan iborat tadbirkolar erkaklardan iborat tadbirkorlardan farqlidir.

Hozirgi davrning rossiyalik tadqiqotchilari Y.S. Pinkovetskaya⁵ va R.R. Gallyamov⁶ ayol tadbirkorlarning bir nechta tipik guruhlarini ajratadi:

- odadta zarur bozor imkoniyatlari yaratilganda biznesga kirishadigan va o'sishga yo'naltirilgan tadbirkor ayollar;

- egallagan bilim, ko'nikma va malakalaridan, shuningdek, mustaqil ravishda martabani oshirish, maksimal daromad olish va o'z qobiliyatlarini ro'yobga chiqarishdan bahramand bo'lish imkoniyatidan foydalana oladigan, tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanayotgan professional tadbirkorlar;

- tadbirkorlikni mustaqil tanlay olmagan, lekin o'z ishini tark etmaslik uchun yangi sharoitlarga moslashishga majbur bo'lgan kichik xususiylashtirish obyektlari (chevarxonalar, sartaroshxonalar, do'konlar) egalari – sherikchilik egalari;

- tirikchilik qilish uchun muqobil imkoniyatlarning yo'qligi va oilani boqish zarurati tufayli tadbirkorlikka undalgan, majur bo'lgan ayol tadbirkorlar;

- butun oilaning biznesda ishtirot etishini qamrab olgan, oilaviy korxona egalari;

- yosh tadbirkorlar.

Hozirgi davrga kelib, ilmiy adabiyotlarda ayollar tadbirkorligining yangi nazariyasini to'g'rimi yoki noto'g'riliqi haqida, ba'zi munozaralar mavjud. Ko'pgina tadqiqotchilar tadbirkorlikning mavjud tushunchalaridan foydalaniib, feministik nazariyalar bilan birgalikda tadbirkorlikning katta sohasini qamragan nazariy asoslarni kengaytirish uchun foydalanish mumkinligini ta'kidlaydilar. Ilgari ayollar tadbirkorligi fenomenini o'rganishga qaratilgan ko'plab tadqiqotlar olib borilgan. Masalan, Robert Xizrich, Maykl Piters ayol tadbirkorlar uchun martaba modelini taklif qilish uchun martaba nazariyasidan foydalangan⁷. Shu bilan birga, ular erkak va ayol tadbirkorlar o'rta-sidagi gender farqlarini tushuntirish uchun psixologik va sotsiologik nazariyalardan foydalanganlar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ayollar tadbirkorligi nazariyasiga oid tadqiqot ishlarini amalga oshirishda ilmiy tadqiqot metodologiyasida keng qo'llaniladigan usullardan foydalanildi. Sohaning rivojlanish tendensiylarini umumiyligidan individuallikka va aksincha tartibda deduksion yoki induksion usullardan foydalanish samara bersa, abstrakt-mantiqiy fikrlash usuli esa jarayonni tizimli tahlil qilishda ahamiyatlidir. Ilmiy tahlil jarayonida ana shu ilmiy tadqiqot usullaridan, xususan, kuzatish, umumlashtirish, guruhlash, taqqoslash, tahlil qilishda esa sintez va tahlil usullarini keng foydaliladi.

2 Малый бизнес в России: социальные типы и сферы деятельности / Л. Б. Бабаева, М. П. Козлов, Л. А. Резниченко, Л. Г. Солодухина. – М.: РНФ, 1993. – 79 с.

3 Абриталина, А.С. Женское предпринимательство: социально-экономические мотивации и факторы: диссертация ... кандидата социологических наук: 22.00.03. – Саратов, 2006. – 153 с.

4 Малышевская Ю.Ю. Особенности формирования социальной группы «женщины-предприниматели» / Ю. Ю. Малышевская // Социально-политические науки. – 2013. – №4. – С. 27.

5 Пиньковецкая, Ю.С. Женское предпринимательство в России и зарубежных странах: Монография / Ю. С. Пиньковецкая; Министерство науки и высшего образования РФ, Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования "Ульяновский государственный университет", Институт экономики и бизнеса, Кафедра экономического анализа и государственного управления. – Ульяновск: УлГУ, 2020. – 169 с.

6 Галлямов Р.Р. Женское предпринимательство в современном российском обществе: социологический анализ проблемы [Текст] / Р.Р. Галлямов, Г.Х. Гильманова Федеральное гос. бюджетное образовательное учреждение высш. проф. образования "Башкирский гос. аграрный ун-т". – Уфа: Башкирский ГАУ, 2011. – 162 с.

7 Предпринимательство или как завести собственное дело и добиться успеха: Пер. с англ. / Роберт Хизрич, Майкл Питерс; Общ. ред. В. С. Загашвили. –М.: Прогресс-универс. 1992. – 157 с.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy iqtisodiy munosabatlar tizimida ayollar tadbirkorligi faoliyatining rivojlanishi jahon xo'jaligida global miqyosdagi "sokin inqilob"ning vujudga kelishi bilan bir qatorda kichik va o'rta biznes so-hasidagi dinamiklik darajasi yuqoriligi bilan ajralib turadi. Taraqqiy etgan mamlakatlarda postindustrial jamiyatning shakllanishi jarayonida xizmat ko'rsatish sohasining keskin rivojlanish tendensiyalari namoyon bo'ldi. Bunda kichik va o'rta biznesning ulushi ortib borgan holda, mamlakat iqtisodiyotida inson resurslaridan maksimal darajada samarali foydalanish zaruriyati vujudga keldi. Natijada ayollar tadbirkorligi faoliyatining rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratila boshlandi.

Biroq, turli mamlakatlarda tadbirkorlik sohasiga ayollarning tobora kirib borib, xalqaro tilda «business-woman» tushunchasi keng qo'llanilishiga qaramay, ayollarga xos tadbirkorlik jarayonlari juda kam iqtisodchi-olimlar tomonidan o'r ganilgan. Shunga qaramay, O'zbekistonda ayni davrda ayniqsa ayollar tadbirkorligini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqdaki, bu o'z navbatida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlanishi shartdagi gender xodisa sifatida tan olinmoqda.

Fikrimizcha, shu tarzda «ayollar tadbirkorligi» tushunchasi bizning iqtisodiy hayotimizga kirib kelmoqda. Tadbirkorlik va biznes subyektlari qatorida ayollardan iborat jamoa (komanda) shakllanib bormoqda. Bu o'z navbatida, kichik biznes va tadbirkorlik subyektlari tarkibini boyitib, bozor iqtisodiyoti sharoitidagi raqobatni avj olishiga olib keladi. Ammo «ayollar tadbirkorligi» tushunchasi o'ziga xos xususiyatlardan iborat o'ziga xos rivojlanib borayotganligini alohida e'tirof etish lozim.

Nafaqat ayollar tadbirkorligida, balki umumiy tadbirkorlikda ham «tadbirkorlik salohiyati» muhim sanaladi. Shuningdek, «tadbirkorlik salohiyati» tushunchasini talqin qilishda turli xil yondashuvlar mavjud bo'lib, ikki omilga bog'liq. Birinchidan, salohiyatning o'ziga xos xususiyati tushunchasidir, ikkinchidan, bu salohiyat qanday vazifani bajarishi mumkin.

Shu munosabat bilan biz «ayollar tadbirkorligi»ning bir nechta xarakterli xususiyatlarini sanab o'tishimiz mumkin:

- tadbirkorlik sohasida ayollarning ulushi, aniqrog'i, ko'p sonli ishchi kuchiga ehtiyoj bo'lmagan tarmoqlarda ko'proq;
- ayollarning ishdan tashqari uy vazifalari ham borligi sababli, ular uchun ish vaqtini muvozanatlash juda muhimdir;
- ayollar tadbirkorlik sohasiga erkaklarga qaraganda kechroq kirib kelganligi bois, dastlabki bosqichlarda o'z bizneslarini rivojlantirishga hali ulgurmagan⁸.

Agar erkaklar va ayollarning kichik va oilaviy biznesdagi ishtiroki nisbatini taqqoslasak, bu yerda ikkala oila a'zolari ham, ya'ni, erkaklar ham, ayollar ham o'z hissalarini qo'shishgan bo'lsa, ayollarning ulushi erkaklarniga qaraganda ancha yuqori bo'ladi. Bu shuni ko'rsatadiki, ayollar biznesda yaxshiroq ishlaydilar. Ushbu fikrlarni ko'plab tadqiqotchilar tasdiqlashadi.

Qoidaga ko'ra, tadbirkor insonda doimo yangi g'oyani olg'a surish, bozorda birinchi bo'lish, raqobatda g'olib bo'lish istagini mavjudligi juda qadrlidir. Bunday xislatlar faqat sohibkor shaxslarda bo'ladi. Ammo so'nggi paytlarda bunday fazilatlar yetarli emas. Bozor boshqa insoniy fazilatlarni ham talab qiladi, masalan, ayollarga xos fazilatlar – sezgirlik, ziyaraklik (ayniqsa, eshitish qobiliyati), biyronlik (ayniqsa, so'zamolligi) va boshqalar.

Shuningdek, N.Yu.Utkinaning tadqiqotlarida zamonaviy ayollar tadbirkorligiga xos bo'lgan ijtimoiy va madaniy tarzdagи muammolar bilan birga, asosiy gender muammolari ham aniqlangan⁹. N.Yu.Utkina, ayniqsa, ayollarning tadbirkorlik faoliyatiga to'sqinlik qilayotgan muammolarga to'xtalib o'tadi.

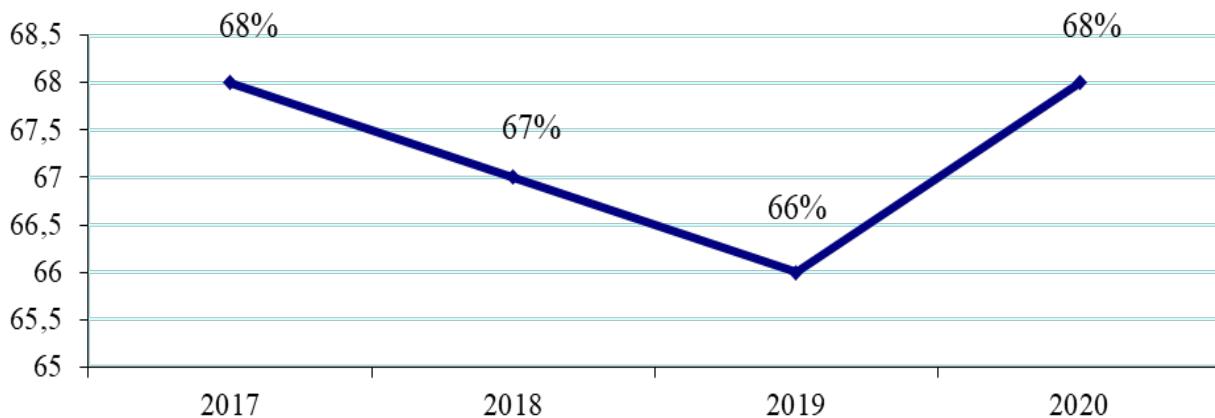
So'nggi yillarda ayollar tadbirkorligidagi yuqoridagi kabi o'ziga xos fazilatlarning namoyon bo'lishi bilan bog'liq holda, G'arbda tadbirkor ayollarning o'sish sur'ati erkak tadbirkorlarning o'sish sur'atlaridan ustun turmoqda¹⁰. Shuningdek, Audit, buxgalteriya hisobi va konsalting firmalarini birlashtirgan «Grant Thornton» xalqaro tashkiloti olib borgan «Ayollar biznesda: Siyosatdan tashqari taraqqiyot sari»¹¹ mavzusidagi Xalqaro tadqiqot natijalariga ko'ra, aytish mumkinki, rivojlanayotgan mamlakatlarda tadbirkor ayollar inson resurslarning qariyb yarmini tashkil qiladi.

8 Галлямов Р.Р. Женское предпринимательство в современном российском обществе: социологический анализ проблемы [Текст] / Р. Р. Галлямов, Г. Х. Гильманова Федеральное гос. бюджетное образовательное учреждение высш. проф. образования «Башкирский гос. аграрный ун-т». – Уфа: Башкирский ГАУ, 2011. – 162 с.

9 Уткина, Н. Ю. Объективные и субъективные факторы развития женского предпринимательства в России / Н. Ю. Утина // Женщина в российском обществе. – 2017. – № 1 (82). – С. 17-27.

10 Малышевская Ю.Ю. Особенности формирования социальной группы «женщины-предприниматели» / Ю. Ю. Малышевская // Социально-политические науки. – 2013. – №4. – С. 26.

11 Women in business: beyond policy to progress – <https://www.grantthornton.global/globalassets/-member-firms/global/insights/women-in-business/grant-thornton-women-in-business-2018-report.pdf> (мурожаат санаси 29.08.2023 й.)

1-rasm. Jahon iqtisodiyotidagi ayol rahbar (menejer)larning ulushi¹²

Jahon bo'yicha olib borilgan tadbiqotlarga ko'ra, rahbari ayol bo'lgan kompaniyalar soni ortib bormoqda. Ammo bunday korxonalarning dinamikasi doimiy emas. Masalan, 2017-yilda ayol kishi rahbarlik qilgan kompaniyalar 68%ni tashkil etgan bo'lsa, 2018-yilda bunday kompaniyalar soni 67 foizga va 2019-yilda 66 foizga to'g'ri kelgan. Ammo 2020-yilda o'sish yana o'sishiga erishilgan (1-rasm).

Shuning uchun hozirgi iqtisodiy taraqqiyot davrida ayollar tadbirkorligining ahamiyatini inkor etib bo'lmaydi. Ayni davrga kelib ko'plab mamlakatlarning iqtisodiy o'sishi va rivojlanishida ayollar tadbirkorligining ta'siri ijobjiy bo'lmoxda. Bundan tashqari, tadqiqotchilar kompaniyalarda gender tengligi ko'rsatkichining oshishiga hissa qo'shadigan omillarni va bunga to'sqinlik qilayotgan to'siqlarni ham keltirmoqdalar.

«Grant Thornton» xalqaro tashkiloti olib borgan «Ayollar biznesda: Siyosatdan tashqari taraqqiyot sari»¹³ mavzusidagi Xalqaro tadqiqot natijalarida keltirilishicha, 2020-yilda biznes hamjamiyati ayollarning kompaniyalar kengashi orasida o'z o'rniiga ega ekanligiga ishonch hosil qilmoqda. Ya'ni, aksariyat korxonalar gender muvozanatining ma'lum darajasiga erishdilar. Bu biznes rahbarlarining gender xilma-xil jamoa keltirishi mumkin bo'lgan imtiyozlarga ishonch hosil qilishlari natijasi bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, ommaviy axborot vositalari va jahon jamoat tashkilotlari tomonidan muammoga e'tibor ana shunday o'zgarishlarga olib kelishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Amalga oshirilgan tadqiqotlar natijalariga ko'ra, ayollar tadbirkorligini tashkil etish va uni boshqarish quydagi o'zaro aloqador bo'lgan bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- Birinchi galda ayollar tadbirkorligi faoliyatini tashkil etishda bozor kon'yunkturasini o'rganish asosida, ishlab chiqarilishi rejalashtirilayotgan mahsulot turi va hajmini aniqlashda unga bo'lgan talab va taklif o'rta-sidagi nisbatni qiyosiy taqquqlash.

- Tashkil etilayotgan korxonaning faoliyatiga oid bo'lgan to'siqlar, davlat tomonidan ayol tadbirkorlar uchun berilgan imtiyozlarni ham to'liq o'rganish talab etiladi. Bu orqali moliyaviy resurslarning taqsimotiga yanada aniqlik kiritiladi.

- Tashkil etilgan korxonada uning faoliyati yo'nalishi, unga raqobatchi bo'lgan boshqa tadbirkorlar, jumladan, ayol tadbirkorlarning imkoniyatlarini to'liq inobatga olgan holda, firmani texnik va texnologik holda qurollantirish. Bu orqali korxona tomonidan ishlab chiqarilayotgan mahsulotning sifati va narxining bozordagi maqbul narx bilan tenglashtirish bilan birga raqobatchilarga nisbatan ustunlik holatlarini aniqlash imkoniyati vujudga keladi.

- Firmaning tashqi va ichki muhitini shakllantirish. Ya'ni korxonaning ta'minotchilari va uning personalini shakllantirish. Bunda ta'minotchilar bilan o'zaro hamkorlik shartnomalarini uzoq davrli rivojlanish strategiyasidan kelib chiqqan holda amalga oshirilishi zarur. Korxona personalini shakllantirishda ishchilarni yollashga qo'yiladigan talablar, ularga yaratiladigan imkoniyatlarni to'liq shakllantirish korxonaning samarali faoliyat yuritishiga zamin yaratadi.

- Korxona faoliyatini tashkil etish uchun moliyaviy resurslarni jalg qilish. Bunda korxona faoliyatini boshlash uchun talab etiladigan moliyaviy resurslarning yetishmagan qismini qanday qoplash korxonaning uzoq mud-

12 Муаллиф томонидан тузилган. Манба: Women in business: beyond policy to progress — <https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/women-in-business/grant-thornton-women-in-business-2018-report.pdf> (мурожаат санаси 29.08.2023 й.).

13 Women in business: beyond policy to progress – <https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/women-in-business/grant-thornton-women-in-business-2018-report.pdf> (мурожаат санаси 29.08.2023 й.).

datli davrda moliyaviy-iqtisodiy imkoniyatlariga salbiy ta'sir ko'rsatmasligini aniqlash zarur. Ayol tadbirkorlarga berilgan imtiyozlardan foydalangan holda, maqsadli kreditlar olish, korxona faoliyatini kengaytirishda qimmatli qog'ozlar bozoriga o'z aksiyalarini chiqarish shular jumlasidandir.

Xulosa qilib aytganda, ayollar tadbirkorligiga doir nazariy qarashlar borgan sari takomillashib bormoqda. Ayollar tadbirkorligining rivojlanishi nafaqat kichik biznes va tadbirkorlik rivojlanishining tarkibi sifatida, balki milliy iqtisodiyotning taraqqiyotida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalilanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Абриталина, А.С. Женское предпринимательство: социально-экономические мотивации и факторы: диссертация ... кандидата социологических наук: 22.00.03. – Саратов, 2006. –153 с.
2. Алгада Х. Женское предпринимательство как предмет научных исследований. // Ж. Вестник Волжского университета имени В.Н.Татиёева. №1, том 2. 2021. С.10. <file:///C:/Users/admin/Downloads/zhenskoe-predprinimatelstvo-kak-predmet-nauchnyh-issledovaniy.pdf>.
3. Галлямов Р.Р. Женское предпринимательство в современном российском обществе: социологический анализ проблемы [Текст] / Р. Р. Галлямов, Г. Х. Гильманова Федеральное гос. бюджетное образовательное учреждение высш. проф. Образования «Башкирский гос. аграрный ун-т». – Уфа: Башкирский ГАУ, 2011. – 162 с.
4. Кипервар Е.А. Женское предпринимательство: особенности и перспективы развития в регионах / Е. А. Кипервар, М. А. Савелова // Омский научный вестник. – 2009. – №2(76). – С. 97.
5. Малый бизнес в России: социальные типы и сферы деятельности / Л. Б. Бабаева, М. П. Козлов, Л. А. Резниченко, Л. Г. Солодухина. – М.: РНФ, 1993. – 79 с.
6. Малышевская Ю.Ю. Особенности формирования социальной группы «женщины-предприниматели» / Ю. Ю. Малышевская // Социально-политические науки. – 2013. – №4. – С. 26.
7. Пиньковецкая, Ю.С. Женское предпринимательство в России и зарубежных странах: Монография / Ю. С. Пиньковецкая; Министерство науки и высшего образования РФ, Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования «Ульяновский государственный университет», Институт экономики и бизнеса, Кафедра экономического анализа и государственного управления. – Ульяновск: УлГУ, 2020. – 169 с.
8. Предпринимательство или как завести собственное дело и добиться успеха: Пер. с англ. / Роберт Хизрич, Майкл Питерс; Общ. ред. В. С. Загашвили. – М.: Прогресс-Универс, 1992. – 157 с.
9. Уткина, Н. Ю. Объективные и субъективные факторы развития женского предпринимательства в России / Н. Ю. Уткина // Женщина в российском обществе. – 2017. – № 1 (82). – С. 17-27.
10. Хасбулатова, О.А. Гендерные аспекты развития STEM-образования в России / О. А. Хасбулатова // Женщина в российском обществе. – 2016. – № 3 (80). – С. 5.
11. Құдратов З. Алишер Навоий асарларида буюклар сиймоси, <https://fitrat.uz>.
12. Women in business: beyond policy to progress — <https://www.grantthornton.global/globalassets/1.-member-firms/global/insights/women-in-business/> grant-thornton-women-in-business-2018-report.pdf.

Yashi

IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT

İjtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

E-mail: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

